

Millionstøtte til forskerutdanning

EU-prosjektet MiND skal bidra til utdanning av morgensdagens forskere innen ADHD og autisme. **TEKST** KIM E. ANDREASSEN

Det tverrfaglige forskningsnettverket MiND, hvor Universitetet i Bergen (UiB) er partner, fikk i september 2014 innvilget en søknad om cirka 3,9 millioner Euro (rundt 32 millioner norske kroner) gjennom EUs åttende rammeprogram Horisont 2020 (H2020).

MiND-prosjektet har fått støtten fra H2020s Marie Skłodowska-Curie-program. Tildelingen skal finansiere lønn, reiser og møter for 15 doktorgradsstipendiater i seks land; hvorav to ved UiB.

– Unge forskere skal lære metoder som strekker seg fra epidemiologi til genteknologi og kliniske studier for kunne utføre neste generasjons forskning innen nevropsykiatriske lidelser, sier professor Jan Haavik ved UiBs Institutt for biomedisin.

– Profilen for dette fireårige forskerutdanningsprosjektet passer perfekt for vårt tverrfaglige fors-

kningsssenter, sier professor Stefan Johansson ved UiBs Klinisk institutt 2.

De to er også medlemmer av K.G. Jebsen Senter for forskning på nevropsykiatriske lidelser, som er lokalisert ved Institutt for biomedisin. Senteret er tverrfaglig sammensatt og representerer totalt fire institutter

« **De fleste ADHD-pasienter tilbys medikamenter som ble utviklet for 50 år siden.** »

og to fakulteter, i tillegg til Senter for medisinsk genetik og molekylærmedisin og Psykiatrisk divisjon ved Haukeland Universitetssykehus.

Unge forskere, nye metoder

Attention Deficit Hyperactive Disorder (ADHD) og autisme er arvelige og kroniske nevropsykiatriske sykdommer som i stor grad kan forringe livskvaliteten til pasientene. Utviklingen av nye medisiner og andre behandlingsmetoder går imidlertid utrolig langsomt. De fleste ADHD-pasienter tilbys stort sett de samme medikamentene som ble utviklet for 50 år siden og det finnes knapt noen

virksomme medisiner mot autisme.

Doktorgradsstudentene i MiND-prosjektet skal benytte nye metoder innen genetik og bioinformatikk. De skal også utvikle cellemodeller og dyremodeller, for bedre å forstå mekanismene bak sykdommene. Denne forskningen kobles opp mot MR-skanninger av hjernen til pasienter og kontrollpersoner, for å studere sammenhengen mellom genvarianter og hjernestrukturer.

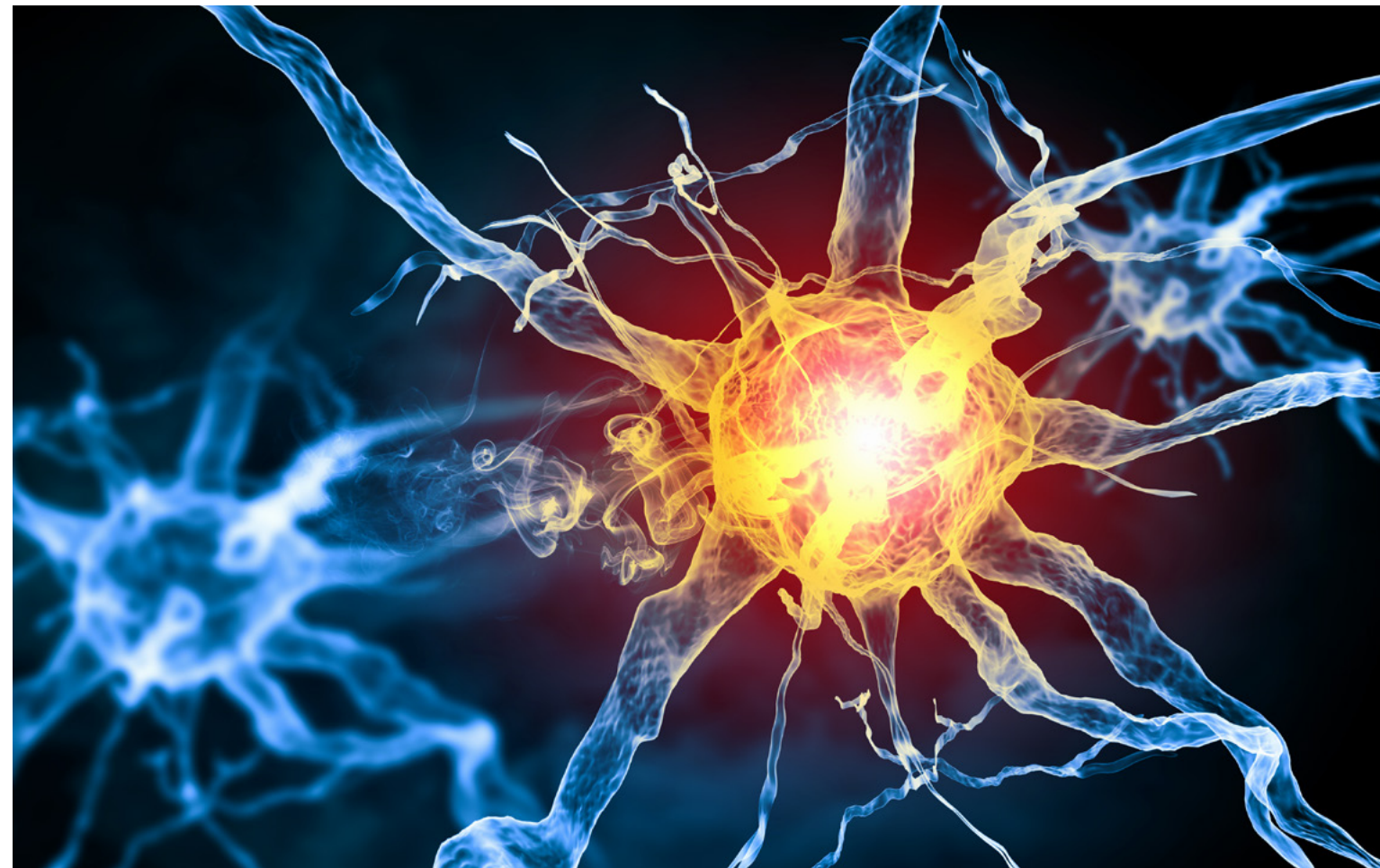
MiND-forskerne skal også vurdere symptomprofilene ved ADHD og autisme og undersøke om de overlapper med andre medisinske og psykiatriske tilstander.

– Et av formålene med prosjektet er å oppnå en mer målrettet og effektiv behandling, blant annet i samarbeid med flere små og store firmaer i Europa, sier Haavik.

– Men noen forskningsgrupper i MiND-prosjektet skal også studere tiltak som faller utenfor tradisjonell farmakologisk behandling, som nye tilpassede dietter og psykologisk behandling, legger Johansson til.

Gjennom et trangt nåløye

MiND-prosjektet koordineres av forskere ved Radboud Universiteit Nijmegen i Nederland, i en forskningsgruppe som Haavik, Johansson og deres UiB-kolleger har samarbeidet med i flere år.

^
GENERASJONSSKIFTE: I over 50 år har utviklingen av medisiner for ADHD og autisme stått på stedet hvil. Nå skal MiND-prosjektet utdanne en ny generasjon forskere i nevropsykiatri med formål å utvikle fremtidens medisiner. ILLUSTRASJONSFOTO: COLOURBOX

– Høsten 2014 har jeg forsknings-termin og oppholder meg da for det meste i forskningsgruppen i Nijmegen. Dette gir en god mulighet for å samkjøre våre aktiviteter, forteller Haavik.

Haavik og hans kolleger sendte opprinnelig inn en søknad til Det europeiske forskningsrådet i 2012, men først etter flere runder med revisjoner fikk MiND-forskerne svar på at søknaden var blitt innvilget. Nå håper forskerne å sparke i gang prosjektet i februar 2015.

– Det har vært en omfattende søknadsprosess og et trangt nåløye å komme gjennom. Men vi har fått god støtte fra administrasjonen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet og UiBs sentraladministra-

sjon underveis. Gjennomføringen av forskerutdanningen vil også bli krevende, men nå gleder vi oss til å sette i gang, sier Haavik.

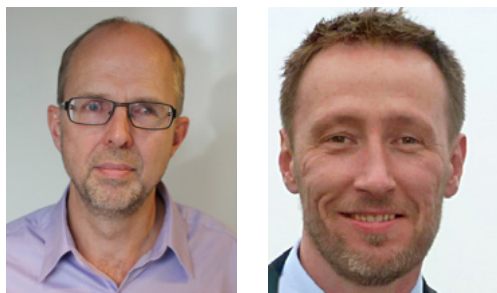
I tillegg til det nye EU-støttede prosjektet, så deltar forskere ved K.G. Jebsen-senteret i mange internasjonale prosjekter fra før. Forskere ved senteret samarbeider allerede med sine MiND-partnere på de EU-støttede prosjektene Aggressotype og Epimen, der UiB er koordinator.

– Siden 2013 har vi fått innvilget støtte til tre nye EU-prosjekter. Dette viser at senteret er en attraktiv internasjonal samarbeidspartner og forskningsprofilen for MiND-prosjektet passer perfekt til senterets strategi, sier Jan Haavik. ○

FAKTA

MiND og Horisont 2020

- MiND-prosjektet er et såkalt Training Network og varer i fire år.
- Prosjektet omfatter forskerutdanning og utveksling av 15 doktorgradskandidater mellom universitet i Norge, Storbritannia, Sverige, Spania, Tyskland og Nederland.
- To doktorgrader vil være ved Universitetet i Bergen (UiB).
- Prosjektet koordineres av Radboud Universiteit Nijmegen i Nederland.
- MiND er blitt tildelt cirka 3,9 millioner Euro (= 32 millioner kroner) fra Marie Skłodowska-Curie-programmet. Av dette går rundt 573 000 Euro (= 4,7 millioner kroner) til UiB. Tilskudd fra Norges Forskningsråd og andre kilder kommer i tillegg.
- Marie Skłodowska-Curie-prosjektene er en del av EUs åttende rammeprogram for forskning og utvikling, Horisont 2020/ Horizon 2020 (H2020).
- H2020 er EUs største forskningsprogram noen sinne, med nær 80 milliarder Euro til fordeling over syv år (2014–20).
- Les mer om ADHD-prosjektet ved UiB: adhdprosjektet.b.uib.no
- Les mer om K.G. Jebsen Senterets forskning: uib.no/kgj-npd

Professor Jan Haavik ved UiBs Institutt for biomedisin (til venstre) og professor Stefan Johansson, Klinisk institutt 2, UiB. FOTO: uib